

ये राज्यकार्येषु पुरा व्यासक्ता नित्यशोऽभवन् । ते राजकार्याणि तदा नाकार्षुः सर्वतः पुरे ।

आविष्टा इव शोकेन नाभ्यनन्दन्त किञ्चन । सम्भाष्यमाणा अपि ते न किञ्चित् प्रत्यपूजयन् ।

ते स्म वीरा दुराधर्षा गाम्भीर्ये सागरोपमाः । शोकोपहतविज्ञाना नष्टसंज्ञा इवाभवन् ।

अचिन्तयंश्च जननीं ततस्ते पाण्डुनन्दनाः । कथं नु वृद्धमियुनं वहत्यतिक्रशा पृथा ।

कथं स च महीपालो हतपुत्रो निराश्रयः । पत्न्या सह वसत्येको वने आपदसेविते ।

सा च देवी महाभागा गाम्भारी हतबान्धवा । पतिमन्धं कथं वृद्धमन्वेति विजने वने ।

एवं तेषां कथयतामौत्सुक्यमभवत्तदा । गमने चाभवदुद्धिर्धृतराष्ट्रदिदृश्या ।

सहदेवस्तु राजानं प्रणिपत्येदमब्रवीत् । अहो मे भवतो दृष्टं हृदयं गमनं प्रति ।

न हि त्वां गौरवेणाहमशकं वक्तुमञ्जसा । गमनं प्रति राजेन्द्र तदिदं समुपस्थितं ।

दिष्ट्या द्रक्ष्यामि तां कुन्तीं वर्त्तयन्तीं तपस्विनीं । जटिलां तापसो वृद्धा कुशकाशपरिचिता ।

प्रासादहर्म्यसंवृद्धामत्यन्तसुखभागिनीं । कदा नु जननीं श्रान्तां द्रक्ष्यामि भृशदुःखितां ।

अनित्या खलु मर्त्यानां गतयो भरतर्षभ । कुन्ती राजसुता यत्र वसत्यसुखिता वने ।

सहदेववचः श्रुत्वा द्रौपदी योषिताम्बरा । उवाच देवी राजानमभिपूज्याभिनन्द्य च ।

कदा द्रक्ष्यामि तां देवीं यदि जीवति सा पृथा । जीवन्त्या ह्यद्य मे प्रीतिर्भविष्यति जनाधिप ।

एषा ऽस्तु मतिर्नित्यं धर्मे ते रमतां मनः । योऽद्य त्वमस्माच्चजेन्द्र श्रेयसा योजयिष्यसि ।

अपपादस्थितश्चेमं विद्धि राजन् बधूजनं । काङ्क्षन्तं दर्शनं कुन्त्या गाम्भार्याः शशुरस्य च ।

इत्युक्तः स नृपो देव्या द्रौपद्या भरतर्षभ । सेनाध्यक्षान् समानाथ्य सर्वानिदमुवाच ह ।

निर्धातयत मे सेनां प्रभूतरथकुञ्जरां । द्रक्ष्यामि वनसंस्थं धृतराष्ट्रं महीपतिं ।

स्त्यथ्यक्षांश्चाब्रवीद्राजा यानानि विविधानि मे । सज्जीक्रियन्तां सर्वाणि शिविकाश्च सहस्रशः ।

शकटापणवंशाश्च कोषः शिल्पिन एव च । निर्यान्तु कोषपालाश्च कुरुक्षेत्राश्रमं प्रति ।

यश्च पौरजनः कश्चिद्द्रष्टुमिच्छति पार्थिवं । अनावृतः सुविहितः स च यातु सुरचितः ।

सूदाः पौरोगवाश्चैव सर्वश्चैव महानसं । विविधं भक्ष्यभोज्यञ्च शकटैरुह्यतां मम ।

प्रयातं घुष्यताश्चैव शोभूत इति मा चिरं । क्रियन्तां पथि चाप्यद्य वेश्मानि विविधानि च ।

एवमाज्ञापयामास भ्रातृभिः सह पाण्डवः । शोभूते निर्ययौ राजन् सस्त्रीवृद्धपुरःसरः ।

स वहिर्द्विर्वसानेव जनौघं परिपालयन् । न्यवसन्नृपतिः पञ्च ततोऽगच्छद्वनं प्रति ।

इति श्रीमहाभारते आश्रमवासिके पर्वणि आश्रमवासपर्वणि द्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ आज्ञापयामास ततः सेनां भरतसत्तम । अर्जुनप्रमुखैर्गुप्तां लोकपालोपमैर्नरैः ।

योगो योग इति प्रीत्या ततः शब्दे महानभूत् । क्रोशतां सादिनां तत्र युज्यतामिति भारत ।

केचिद्यानैर्नरा जग्मुः केचिदश्वैर्महाजवैः । काञ्चनैश्च रथैः केचिज्ज्वलितज्वलनोपमैः ।

गजेन्द्रैश्च तथैवान्ये केचिदुष्टैर्नराधिप । पदातिनस्तथैवान्ये नखरप्रासयोधिनः ।